

## Bijlage bij raadsvoorstel gedragscode: reacties op concept

### D66

In onze optiek is de gedragscode in de huidige versie op sommige punten te restrictief en detaillistisch. Wij zien dit m.n. bij:

- Plicht tot melden van alle geschenken onder een bedrag van 50 euro (onder l.a. 'mbt geschenken en diensten', punt 2). Dit kan ons inziens beter de vorm krijgen van een mogelijkheid, in plaats van een verplichting. Motivering:
  - Bij kleine bedragen zullen al snel fouten worden gemaakt; je vergeet zo dat iemand je een kop koffie heeft gegeven. En als een kop koffie weer niet gemeld hoeft te worden, wat dan wel?
  - Dit schimmige gebied en de bijkomende irritatie kan worden vermeden door het melden van geschenken met een geschatte waarde tot 50 euro optioneel te maken. Raads- en collegeleden kunnen dan door toch te melden aan burgers laten zien dat ze niets achter willen houden. Het melden van kleine geschenken kan zich zo ontwikkelen tot een norm, zonder dat een dwingende regel hoeft te worden opgelegd
- Plicht tot overleggen van alle uitnodigingen (onder l.a. 'mbt uitnodigingen', punt 1) kan ons inziens worden beperkt tot 'etentjes'. Motivering:
  - De ruime meldplicht zoals die wordt voorgesteld lijkt ons een onnodige restrictie op de flexibiliteit van raads- en collegeleden die bovendien onnodig extra werk oplevert voor raadsleden, presidium en college.
  - Contact met inwoners, instellingen en andere partijen is een wezenlijke component van het raads- en collegewerk. Zolang raads- en collegeleden deelnemen aan bijeenkomsten, conferenties en excursies uit hoofde en ten bate van hun raadswerk zien wij dan ook geen enkel bezwaar.
  - Hooguit lijkt ons een meldplicht te verdedigen voor de derde categorie activiteiten die wordt genoemd, 'etentjes', omdat daarbij de inhoudelijke relevantie voor het raads- en collegewerk minder evident is.
- Verbod om binnen een jaar na afloop van ambtstermijn in dienst te treden bij de gemeente (onder l.a. 'overig', punt 3): mag wat ons betreft worden geschrapt. Motivering:
  - Een dergelijke bepaling weerhoudt voormalig raads- en collegeleden er niet van om hun opgedane netwerk via bv. VNG te benutten om werk te vinden bij andere gemeenten. Een waterbedeffect waardoor het beoogde doel (netwerk uit functie niet inzetten voor eigen gewin) niet wordt behaald.

Daarnaast: als een voormalig raads- of collegelid in dienst treedt bij de gemeente zal daarbij veelal niet alleen de betrokken persoon bij gebaat zijn, maar evengoed de gemeente. Die kan door de jaarsrestrictie zelfs in de situatie kan komen dat voor een collegelid wachtgeld wordt betaald terwijl die werkloos thuiszit en niet de mogelijkheid heeft zijn/haar hun kennis en kunde voor de gemeente in te zetten.

## Student en Stad

- wordt het niet onnodig ingewikkeld als elk geschenk onder de 50 euro gemeld moet worden? We kunnen ons voorstellen dat het meer werk kost (ook wat betreft registratie) dan dat het voordeel oplevert. (Nr 13)
- hoewel excursies van andere orde zijn, worden we als raadleden wel heel vaak uitgenodigd om aanwezig te zijn bij evenementen bv bij de Passion. Wij vinden dat de representatieve kant van het raadswerk (nr 14). Misschien dit iets minder scherp formuleren?
- Bij regel 7 wordt er genoemd dat er na de beëindiging van het ambt binnen één jaar mag geen werkzaamheden ten behoeve van de gemeente mogen worden gedaan. Betekent dit dat raadleden wanneer ze uit de raad stappen niet binnen één jaar bij de gemeente in dienst mogen treden? Ook niet voor bijvoorbeeld een traineeship?

## VVD

### Algemeen:

- Sommige teksten komen erg belerend/ betuttelend over. Met name bij hoofdstuk V is het de vraag of het wenselijk is om uitspraken te doen over bijvoorbeeld taalgebruik. Je zou er toch vanuit mogen gaan dat een ieder daarin zijn verantwoordelijkheid neemt en als mensen nu over de scheef gaan in de ogen van anderen, worden zij daarop aangesproken. Waarom zou dat vastgelegd moeten worden?
- In hoeverre worden gegevens gecommuniceerd? Bijv. over de functies van een raadslid naast de politieke functie.
- Een 'gentlemen's agreement'. Wat gebeurt er als raads- of collegeleden zich er niet aan houden?

### Specifiek:

#### I.b. artikel 3:

M.b.t. andere functies naast de politieke functies wordt gevraagd "wat het tijdsbeslag is". Dit is niet altijd te beoordelen. Waarom is dit van belang? En wat willen we vervolgens met die informatie doen? Op dit moment worden de nevenfuncties op de gemeentelijke site vermeld (wat en waar) en of het bezoldigd is of niet. Is dat niet voldoende informatie?

#### II.b. artikel 9:

De zin is niet erg duidelijk wat er nou precies mee bedoeld wordt. Allicht zit het 'm in het woordje "tenzij". Informatie die nog niet openbaar is, wordt doorgaans niet uitgewisseld en geheime informatie al helemaal niet. Het lijkt nu net of informatie waar geheimhouding op van toepassing is, wel openbaar gemaakt kan worden. Dat lijkt ons niet de bedoeling...

#### III.b. artikel 13:

Dit artikel lijkt ons zeer onwenselijk en praktisch ook niet uitvoerbaar en als het dat al is zal dit echt een enorme bureaucratie met zich mee brengen. Ieder kopje koffie dat ons bij een werkbezoek wordt aangeboden of bosje bloemen dat wij bij een debat ontvangen, zullen wij moeten registreren. Dat zou het doel volledig voorbij schieten. Vandaar dat artikel 12 kan volstaan.

artikel 14:

Zelfde verhaal. Als wij een broodje/ buffetje aangeboden krijgen bij een werkbezoek kan dat als etentje gezien worden en hadden we eerst toestemming moeten vragen aan het presidium. Bovendien worden we voor veel zaken uitgenodigd. Als een ondernemer de VVD-fractie een probleem wil voorleggen en ons uitnodigt bij zijn bedrijf, zouden we in het geval van artikel 14 eerst toestemming moeten vragen aan het presidium. Dat lijkt ons een rare gang van zaken.

IV.b. artikel 15:

Hoe ver gaat "partijdoeleinden"? Als een afdelingsbestuur op de fractiekamer even bijeen wil komen, moet dat eerst aan het presidium worden gevraagd? En bijv. een rondleiding geven aan VVD- of JOVD-ers mag dan ook niet meer?

## PvdA

er was een vraag over wat er onder excursies verstaan wordt

## ChristenUnie

Allereerst heel veel waardering voor het werk dat door de griffie is verzet om een geactualiseerde gedragscode op te stellen. Op de model gedragscode van VNG, IPO, UvW en BZK (september 2013) is veel kritiek gekomen (o.a. van de Groningse professor Elzinga, maar ook van de juristen Munneke en Doornhof (zie De Gemeentestem 2013, 631-641). Het opstellen van een gedragscode, rekeninghoudend met de vele kritieken die op het genoemde model zijn geuit, is geen sinecure. Toch is de griffie er zeer wel in geslaagd een goede gedragscode op te stellen.

### **Doel van de gedragscode**

Over het doel van de gedragscode merken Munneke en Doornhof het volgende op:

‘De gedragscode is bedoeld om breed gedragen opvattingen over politieke integriteit nader vorm te geven en te waarborgen, en daarmee het handelen van college- en raadsleden te verbeteren en beter controleerbaar te maken.’<sup>1</sup>

### **Kernbegrippen terecht weggelaten**

In de model gedragscode politiek ambtsdragers wordt begonnen met een aantal kernbegrippen (dienstbaarheid, functionaliteit, onafhankelijkheid, openheid, betrouwbaarheid en zorgvuldigheid).

Munneke en Doornhof hierover:

‘Deze begrippen vormen algemene uitgangspunten van integriteitsbeleid die behulpzaam kunnen zijn bij het afleggen van verantwoording aan de raad, collega-bestuurders of burgers. Zij zijn bedoeld om de integriteit van politieke ambtsdragers in een ‘breder kader’ te plaatsen. De bijzonderheid doet zich hierbij voor dat deze algemene uitgangspunten dermate algemeen en fundamenteel zijn, dat zij in feite zelf ook weer de basis vormen voor de integriteitsnormen die in de wet zelf zijn vastgelegd. Daarmee vormt het eerste deel van de model gedragscode van VNG, IPO, UvW en BZK in feite de inhoudelijke grondslag voor de in de wet opgenomen normen waarvan de gedragscode tegelijkertijd een uitwerking zou moeten zijn. Dat is bijzonder. Het zorgt bovendien voor een lossere band tussen

---

<sup>1</sup> Munneke en Doornhof, De Gemeentestem 2013, p. 632.

de in de wet opgenomen integriteitsregels en de in het tweede deel van de model gedragscode neergelegde normen.'

Gelet op bovenstaande, kunnen wij ons er daarom in vinden dat deze 'kernbegrippen' in de voorliggende concept-gedragscode voor politiek ambtsdragers van de Gemeente Groningen niet zijn opgenomen.

### **Doublures**

Een ander kritiekpunt zijn de zogeheten 'doublures'. In de modelgedragscode van VNG, IPO, UvW en BZK wordt een aantal wettelijke regels herhaald. Wij zijn het met Munneke en Doornhof eens dat dergelijke doublures onwenselijk zijn en de verhouding tussen de gedragscode en de wet verstoren. Bovendien is het risico aanwezig dat onduidelijkheid ontstaat op het moment dat de wettelijke bepaling wordt gewijzigd. Voor zover wij hebben kunnen constateren, zijn geen doublures in de concept-gedragscode voor politiek ambtsdragers van de Gemeente Groningen terecht gekomen. Dit lijkt ons een juiste keuze.

### **Verschillende functies van in de gedragscode opgenomen normen: Aanvullende regels versus wetsinterpreterende normen**

De gedragscode kent met name aanvullende regels en geen wetsinterpreterende normen. Er staan daardoor geen normen met verschillende functies in de gedragscode. Een voorbeeld van een bepaling in de gedragscode die een aanvullende regel inhoudt, is te vinden in bepaling 4 van de gedragscode. Daarin is de neergelegd dat raads- en collegeleden geen andere functies aanvaarden naast hun politieke functie als deze een structureel risico vormen voor een onafhankelijke invulling van de politieke functie. 'Volgens deze bepaling mag een ambtsdrager dus niet ophouden met nadenken over de verenigbaarheid van een functie met zijn raadslidmaatschap als de functie niet wordt genoemd in artikel 13 lid 1 Gemw.'<sup>2</sup>

Door in de gedragscode geen normen met verschillende functies op te nemen, wordt voorkomen dat onduidelijkheid kan ontstaan over de juridische status van de in de gedragscode opgenomen normen en de daaraan verbonden rechtsgevolgen. Bovendien kan de gedragscode door haar beperkte juridische status de verschillende functies gewoonweg niet waarmaken. En dus komen wij tot de conclusie dat het opnemen van aanvullende regels en het weglaten van wetsinterpreterende normen, een juiste lijkt te zijn. Toch vragen wij ons af of het weglaten van wetsinterpreterende normen er in de praktijk mogelijk toe zou kunnen leiden dat teveel onduidelijkheid bestaat over hoe bepaalde wettelijke regels geïnterpreteerd dienen te worden. Hoe denkt de griffie hierover?

### **Suggestie van uitputtendheid**

Hoewel in de preambule van de gedragscode is vermeld dat slechts 'de meest relevante wettelijke bepalingen' zijn opgenomen, kan bij raads- en collegeleden de indruk ontstaan dat de gedragscode inclusief genoemde wettelijke bepalingen – bij uitsluiting – het geheel van integriteitsnormen bevat. Daarom denken wij dat het goed is om de suggestie van uitputtendheid expliciet te weerspreken onder 'b. Doelstelling en status' (Preambule). Daarnaast pleiten wij ervoor hier tevens de notie op te nemen dat integriteit nog niet is geregeld met het vaststellen van een gedragscode.

### **Politiseren van integriteit is niet integer**

---

<sup>2</sup> Munneke en Doornhof, De Gemeentestem 2013, p. 636.

Het politiseren (/politiek misbruiken) van integriteit is niet integer. Dit komt wat ons betreft zeer goed tot uitdrukking in de bepalingen 24-26 onder 'V. Houding en gedrag algemeen'.

Tot slot: nogmaals een zeer groot compliment voor de professionele wijze waarop de griffie deze gedragscode heeft opgesteld.

Één laatste opmerking: op pagina 7, onder II. Informatie wordt onder het kopje 'Geheimhouding' art. 172 Wetboek van Strafrecht genoemd. Bedoeld wordt echter art. 272 Wetboek van Strafrecht.